

BÚSKAPUR

FØROYYSKI B UNDIR HERD

Endurstovnaður Landsbanki og Váðaráð skulu hava eftirlit við føroyska búskapinum

Árni Gregersen

Nú hevur samgongan tikið stig til at endurstovna Landsbanka Føroya, sum seinasta samgonga annars niðurlegði í farna samgonguskeiði.

Figgjarmálaráðið hevur sent eitt uppskot um landsbanka til hoyringar. Saman við uppskotinum um nýggjan landsbanka, er eisini eitt uppskot um váðaráð sent til hoyringar.

Landsbanki Føroya verður endurstovnaður saman við Føroya váðaráði við tí høvuðsendamáli at virka fyri figgjartilgum støðufesti.

Landsbanki Føroya skal virka sum óheftur, almennur figgjarstovnur og greiningarstovnur og vera skrivstova hjá Føroya váðaráð.

Føroya váðaráð verður stovnst sum sokallaður makroprudentiellur mynd-

Kristina Háfoss, landsstýriskvinna við figgjarmálum, hevur lagt uppskot fram um at endurstovna Landsbankan og seta eitt váðaráð á stovn

ugleiki í Føroyum. Makroprudentiellur myndugleiki er ein, sum tryggjar kapital ígóðum tíðum og forðar, at til dømis SIFI-peningastovnarir koma illa fyr í niðurgangstíðum.

Figgjarmálaráðið sigur í viðmerkingunum til uppskotið, at seinast Føroyar vóru raktar av einari figgjarkeppu var tað soleiðis, at eftirlitið við føroyska búskapinum ikki var nóg gott.

Stornarnir, sum skuldu hava eftirlitið, høvdu ikki nóg víðar heimildir og tí var heldur ikki fylgt nóg væl við á øllum økjum.

Tað var ikki bert í Føroyum, at eftirlitið var ov vánaligt og tað hevur tí fingið mong onnur lond at styrkja eftirlitið við búskapinum og figgjargeiranum.

Nýggju eftirlitini hava fingið størri heimildir og

størri uppgávur. Nú skal eftirlit ikki bert vera við ávísum stovnum og ávísum økjum, men eisini gera tvørgangandi váðametingar av øllum figgjarkervinum.

Landsbanki aftur

Í føroyskum politikki hevur ósemja verið millum høgra og vinstra um vit skulu hava ein landsbanka.

Longu í 1978 var samtykt í Løgtinginum, at vit skuldu hava landsbanka, men tað gingu mong ár til vit fingi ein landsbanka, sum virkaði.

Men tað eydnaðist seint í seinastu øld at fáa sett bankan á stovn. Hann virkaði til apríl 2013, tá ið bankin var niðurlagdur.

Tá arbeiddu 11 fólk í landsbankanum.

Sjálvt um bankin bygd á eina samtykt frá sjefti-árunum, so vóru uppgáv-

urnar, tá ið hann endaliga var settur á stovn, heilt aðrar, enn upprunaliga var ætlað.

Bankin var niðurlagdur í 2013, men uppgávarnar skuldu í stóran mun kortini loysast. Hesar uppgávur verða í dag loystar av Gjaldstovuni, Hagstovuni og figgjarmálaráðnum.

Men nú nýggj samgonga við øðrum politikki ræður fyr borgum, er eitt uppskot sent til hoyringar, sum ásetir at landsbanki skal setast á stovn av nýggjum og harafturat fáa vit eitt váðaráð.

Kristina Háfoss, Tjóðveldi, er landsstýriskvinna við figgjarmálum. Hon sigur:

– Við nýggja Landsbanka Føroya og Føroya váðaráði taka vit týðandi stig at styrkja okkum búskaparliga og at fyribyrja framtíðar figgjarkreppum.

Váðaráðið skal tryggja samlaða búskapinum

Føroyskar fyrirkur, pensjónsgrunnar og annað fara komandi árin at sita við munandi størri peningaupphæddum

Árni Gregersen

Føroyskir myndugleikar hava ábyrgdina av fleiri og fleiri penignasterkum fyrirkum, hóast bankarnir framvegis eru partar av donsku skipanini enn.

Pensjón, trygging og realkreditkið er undir ábyrgd hjá føroyskum myndugleikum og figgjarmálaráðið vísir á, at hesir stovnar fáa munandi størri

upphæddir at ráða yvir komandi árin.

Serliga á pensjónsøkinum verður talan um risa pensjónsupphæddir. Mett verður, at um øll verða partar av einari skipan, har 15 prosent av inntøkunum fer til pensjón, so verður samlaða uppsparingin eini 20 milljardir krónur.

Figgjarmálaráðið heldur eisini, at fleiri stórar fyrirkur fara at hava tvør-

gangandi áhugamál og fara at flyta pening millu pensjón, trygging og bankar.

Tilfeingisvinnurnar og stóru fyrirkurnar, ið virka innan tær, hava eisini alstóran týðning fyr búskapin.

Samstundis er almenni búskapurin merktur av, at stórar avbjóðingar eru við langtíðar haldfórinum.

Øll hesi viðurskifti kunnu ávirka figgjartilga

støðufestið. Neyðugt er tí at miðsavn vitan innan øll týðandi figgjarøki í einum føroyskum váðaráði fyr á tann hátt at fyribyrja systemiskum váða.

Eitt virkisfört váðaráð hevur tørv á, at neyðugir førleikar og neyðugar heimildir áhaldandi eru til taks til útinnandi greiningararbeiðið.

Tí skal Landsbanki Føroya virka sum greiningar-

stovnur við væl útgreinaðum hagtalsheimildum.

Landsbanki Føroya skal virka sum óheftur, almennur figgjarstovnur og greiningarstovnur og vera skrivstova hjá Føroya váðaráð. Føroya váðaráð verður stovnst sum sokallaður makroprudentiellur myndugleiki í Føroyum.

Ein makroprudentiellur myndugleiki arbeidir við at staðfesta vandar við støði

í greiningum, sum skulu handhevjast við ítakiligum stýringsamboðum, ið makroprudentiellur myndugleiki skal hava ábyrgd av at brúka móttvegis systemiskum váðum.

Eisini skulu makroprudentiel politisk initiativ hava atlit at mikro-prudentilum initiativum umframt penga- og figgjarpolitisku økini.

Eitt dømi um arbeidið hjá einum makroprudentiellum